

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

VII. De Juramento Calumniæ. D. 7. S. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

statione litis; sed de crimine ad separationem thori in præjudicium matrimonii, quæ causa ordine judiciario est cognoscenda.

5. Verùm notant DD. h. t. is, qui timet litem sibi movendam sive civilem, sive criminalem, adeoque futurus Reus, potest curare recipi testes sub authentico documento ad perpetuam rei memoriam ad futuram sui defensionem, non tantum illos, in quibus est periculum mortis vel absentia, sed etiam quoscunque, & in hoc plus est concessum Reo quàm Actori, qui non est in Rei potestate, quando conveniatur; sicut est in Actoris, quando agere velit.

TITULUS VII.

De Juramento Calumniae.

I. **T**riplex in judiciis exigi potest JURAMENTUM; primum *Calumniae*, quod Actor jurat, se non animo calumniandi, i. e. iniquè adversarium vexandi, litigare, sed credat se justam habere causam & fovere; item Reus, quòd putet se justè resistere opinione juris sui. Alterum *De Veritate dicenda*, ut, quando Actor ante probationem redigit libellum suum

in certos articulos, ac petit, ut Reus ad singulos prævio juramento prædicto respondeat saltem per *Credo, vel non Credo verum*, ad veritatem eliciendam; vel econversò Reus proponit Actori articulos ad respondendum. Tertium *Malitiæ*, quando partes jurant se non malitiòse seu litis protelandæ causâ exceptiones proponere vel dilaciones petere, nec per se aut per alios Judici vel Referendariis munera dedisse vel promisisse. Primum in eadem instantia tantum semel est præstandum; econtra alterum propositis novis articulis; uti & tertium ortâ novâ suspicionem à litigante sæpius exigere potest.

2. I. *In Decret. b. t. c. 1.* definitur, ut
 „non Episcopus aut cujuscunque Ordinis
 „Clericus, nec aliquis Monachus & San-
 „ctimonialis in qualicunque causa vel
 „controversia, sive criminali, sive civili,
 „jusjurandum compellatur qualibet ra-
 „tione subire, sed aliis defensoribus ido-
 „neis, si expedire Ecclesiæ suæ nove-
 „rint, hujusmodi officium liceat delega-
 „re; verum cum hac moderatione, ut
 „Episcopi inconsulto Rom. Pontifice, vel
 „quis Clericus inconsulto Prælato suo
 „minimè jurare audeat. Nihilominus
 huic Canoni multum per posteriores vel

consuetudinem derogatum; quamvis ea
 adhuc vigeat, ut Clerici in Sacris confi-
 tuti, vel Religiosi compelli non possint
 sine licentia Episcopi vel Prælati ad pra-
 standum per se iuramentum iudiciale cor-
 ram Iudice non suo, etiam Ecclesiastico
 quia est coactivum; Iudex autem non sumit
 in eos absque dicta licentia jurisdictionem
 exercere nequit. Verum citra talem licen-
 tiam possunt v. g. in contractibus cum
 laico initis præstare iuramentum, quod
 hoc est voluntarium, seu liberâ voluntate
 contrahentium suscipitur.

3. C. 2. „Pontifex mandat, quia nova
 „morbis nova convenit antidota præpa-
 „rari, quatenus Iudices in causa inter
 „Clericum & J. Canonicum vertente
 „veritatem eliciendam appell. cess. præ-
 „stari faciant ab utraque parte calumnia-
 „iuramentum, consuetudine, quæ le-
 „contraria est, non obstante. Ratio, quæ
 „id exigitur ad obviandum malitiæ
 „manæ, à qua status Clericalis profici-
 „non est immunis, ut ait *Wagner*. Ad
 „que licet olim crederetur Clericis in
 „ratis, ac laicis juratis, processu tempo-
 „illa existimatio fuit imminuta.

4. Denique C. 5. decernitur: „Cum
 „Episcopus non per se, sed per Syndicum
 „vel Actorem elegerit litigare, per illum
 „præ-

„præstandum erit calumniæ juramen-
 „tum; quòd si per seipsum, propositis
 „tantum sed non tactis Evangeliiis, ab ipso
 „videtur hujusmodi juramentum exhi-
 „bendum. Pœna verò recusantis hoc ju-
 „ramentum, cùm præstandum fuerit, est,
 „ut Actor ab instituta cadat actione, Reus
 „autem haberi debeat pro confesso; non
 „quidem eo ipso, sed per sententiam Ju-
 „dicis declaratoriam. Ex hoc inferunt DD.
 „quòd etiam personæ Ecclesiasticæ & Re-
 „ligiosæ, si jurandum sit, jurent proposi-
 „tâ Cruce vel Evangeliiis, tacto tantum
 „pectore.

5. II. *In 6. h. t.* decernit BONIF. VIII. C. I.

„De Calumnia seu veritate dicenda, si in
 „principio non juretur, poterit in qua-
 „libet parte litis jurari, cùm illud non sit
 „de substantia ordinis judiciarii; & pro-
 „pter omiffum tacitè calumniæ juramen-
 „tum, processus non est nullus neque an-
 „nullandus. Item quamvis in causis spi-
 „ritualibus Canones non indicant ca-
 „lumniæ juramentum, utile tamen est,
 „tam de veritate dicenda, quàm de ca-
 „lumnia, ut via præcludatur calumniis,
 „jurari in iisdem. Dicitur h. C. *Propter*
 „omiffum tacitè, seu non exactum; si enim
 „exactum sit & non præstetur, vitiatur to-
 „tus processus; deinde partes non possunt

illud remittere per pactum expressum, quia introductum est ob bonum publicum, ut metu jurisjurandi litigantium compescatur audacia, & omnis calumnia arceatur; favori autem publico nemo derogare potest, licet possit privato; & hinc potest quis juramentum testium expressè remittere, utpote introductum in favorem partis ob commodum privatum.

6. Item C. 2. declarat Pontifex: „in
 „omnibus Causis tam ante quàm post
 „litem contestatam, sive de veritate, sive
 „de calumnia sit juratum, posse Judices
 „exigere juramentum malitiæ, quoties
 „viderint expedire. Et C. 3. Procurato-
 „rem habentem super hoc speciale man-
 „datum rectè admitti ad præstandum ca-
 „lumniæ juramentum; qui tunc de causâ
 instructus quasi duplex debet præstare
 juramentum, *unum* ex mandato & in
 animam sui Principalis; *alterum* in ani-
 mam propriam, quòd & ipse credat, se
 bonam causam tueri. Verùm Syndici
 Tutores & similes tantùm jurant in ani-
 mam propriam.

